Rewarding Learning

Uimhir Lárionaid	
71	

Uimhir Iarrthóra

General Certificate of Secondary Education
2010

Tíreolaíocht

Páipéar 2
Ardsraith

[G3604]

DÉARDAOIN 17 MEITHEAMH, IARNÓIN

G3604

AM

1 uair 30 nóiméad.

TREOIR D'IARRTHÓIRÍ

Scríobh d'Uimhir Lárionaid agus d'Uimhir Iarrthóra sna spásanna chuige sin ag barr an leathanaigh seo.
Scríobh do fhreagraí sna spásanna chuige sin sa scrúdpháipéar seo.
Freagair **gach ceann** de na **3** cheist.
Tá léarscáil S.O. ar fáil duit le húsáid le **Ceist 3**.
Ná scríobh do fhreagraí ar an léarscáil seo.

EOLAS D'IARRTHÓIRÍ

Is é 126 an marc iomlán don pháipéar seo, le 6 mharc ar a mhéad ag dul do chaighdeán na cumarsáide scríofa.
Léiríonn Fíoriúirí idir lúibíní ar thaobh na láimhe deise de leathanaigh na marcanna atá ag dul do gach ceist nó do gach cuid de cheist.
Tá rialóir de dhíth le Ceist 3.

Don Scrúdaitheoir amháin	
Uimhir Ceiste	**Marcanna**
1	
2	
3	
CCS	
Marc Iomlán	

6277.09

StudentBounty.com
www.StudentBounty.com

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

Téama D: Daonra agus Acmhainní

1 **(a)** Déan staidéar ar **Tábla 1** a thaispeánann an struchtúr aoise daonra do thíortha éagsúla in 2007. Freagair na ceisteanna a leanann.

Tábla 1

An Leibhéal Forbartha	Tír	% de na daoine darb aois 0–14	% de na daoine darb aois 15–64	% de na daoine os cionn 65
LEDC	An Aetóip	50	48	2
LEDC	An Nigéir	45	52	3
MEDC	An Ghearmáin	15	69	
MEDC	An tSeapáin	10	70	20

Foinse: An Príomhscrúdaitheoir

Eochair: LEDC = Tír i mBéal Forbartha
MEDC = Tír Fhorbartha

(i) Ainmnigh an tír ina bhfuil an céatadán is mó de chleithiúnaithe óige.

______________________________ [1]

(ii) Comhlánaigh **Tábla 1** leis an chéatadán de dhaoine atá os cionn 65 a thaispeáint don Ghearmáin . [1]

(iii) Cad é a chiallaíonn an téarma **struchtúr daonra**?

____

____

____

______________________________ [2]

www.StudentBounty.com

(iv) Úsáid samplaí ó **Tábla 1** lena thaispeáint cad é mar a bhíonn tionchar ag an leibhéal forbartha ar dhaonra cleithiúnach na n-óg agus ar dhaonra cleithiúnach na sean araon.

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____ [6]

(v) Cuir síos ar an chruth a bhíonn ar phirimid daonra ina léirítear fianaise ar **imirce isteach**.

____

____

____

____ [2]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

www.StudentBounty.com

(b) Déan staidéar ar **Fíor 1** a thaispeánann roinnt tuartha ar fhás daonra san am atá le teacht. Freagair na ceisteanna a leanann:

Príomhthuartha ar fhás dhaonra an domhain.
Éireoidh daonra an domhain go 9.3 billiún faoi 2050.
Fanfaidh an daonra sna Tíortha Forbartha mar an gcéanna ag 1.2 billiún faoi 2050.
Is mó brú fós a bheidh ar acmhainní an Domhain faoi 2050.

Foinse: An Príomhscrúdaitheoir

Fíor 1

(i) Folínigh an daonra ceart do Thíortha i mBéal Forbartha faoi 2050.

6.1 billiún **8.1 billiún** **9.3 billiún** [1]

(ii) Luaigh ina iomláine fáth **amháin** ar dócha go bhfanfaidh an daonra i dTíortha Forbartha mar an gcéanna faoi 2050.

____

____

____

____

____

____ [3]

(iii) Luaigh an téarma a chiallaíonn go bhfuil **an líon daoine i gceantar íseal i gcomparáid leis na hacmhainní atá ar fáil**.

____ [1]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

www.StudentBounty.com

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

(iv) Ag baint úsáid as cás-staidéar ar athrú daonra i dTír i mBéal Forbartha a ndearna tú staidéar uirthi, cuir síos ar cad é mar a d'athraigh an **ráta breithe agus an ráta báis** thar am.

Tír i mBéal Forbartha ______________________________

Athrú ar an ráta breithe agus an ráta báis ____________________

____

____

____

____

____

____

____

____ [4]

[Tiontaigh an leathanach

www.StudentBounty.com

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

(c) Déan staidéar ar **Fíor 2** a thaispeánann dearcadh daoine a chuaigh ar imirce. Freagair na ceisteanna a leanann.

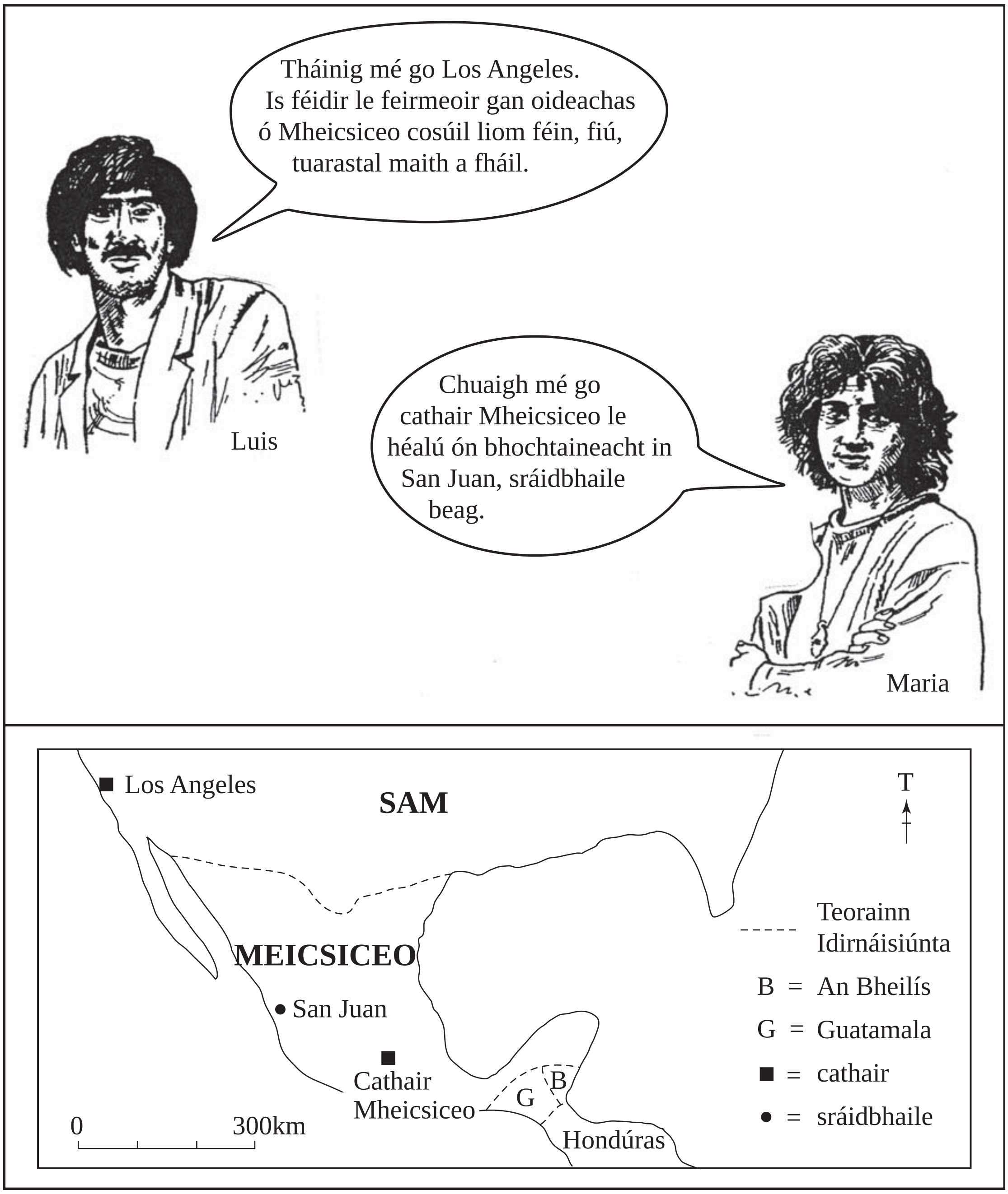

Foinse: An Príomhscrúdaitheoir

Fíor 2

(i) Cén treo a bhfuil Los Angeles ó Chathair Mheicsiceo?

____ [1]

(ii) Ainmnigh an duine NACH imirceach idirnáisiúnta é/í.

____ [1]

www.StudentBounty.com

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

(iii) Is iomaí tionchar a bhíonn ag imirce ar cheantar. Luaigh ina iomláine tionchar **diúltach amháin** a bheadh ag imirce ar cheantar.

____

____

____

____

____

____ [3]

(d) Ag baint úsáid as cás-staidéar ar dhlús daonra i dtír san AE (E.U.) (seachas Éire agus an Bhreatain Mhór), luaigh ina iomláine an tionchar atá ag toisc fhisiceach **amháin** agus ag toisc eacnamaíoch **amháin** ar cheantar de dhlús íseal taobh istigh den tír sin.

Ainm na tíre san AE ______________________________

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____ [6]

www.StudentBounty.com

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

(e) Déan staidéar ar **Fíor 3** a thaispeánann ráitis ar cad é mar atá fuinneamh in-athnuaite á úsáid sa Danmhairg. Freagair na ceisteanna a leanann.

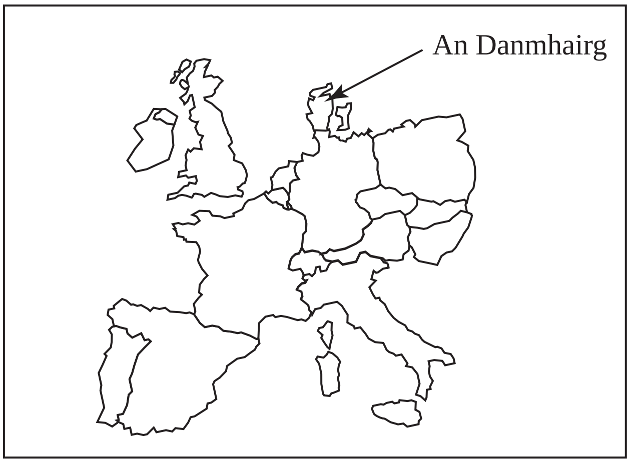

Tá 4,900 tuirbín gaoithe sa Danmhairg agus is amach ón chósta thiar atá a bhformhór suite.

Is féidir cumhacht a shólathar do suas le 440,000 teach sa Danmhairg le fuinneamh gaoithe.

Soláthraíonn fuinneamh gaoithe 7% den leictreachas sa Danmhairg – an méid is mó san Eoraip.

Is é an sprioc atá ann go mbeidh 50% den leictreachas sa Danmhairg á ghiniúint ag fuinneamh gaoithe faoi 2030.

Foinse: An Príomhscrúdaitheoir

Fíor 3

(i) Ainmnigh acmhainn in-athnuaite **amháin**, seachas cumhacht ghaoithe.

____ [1]

(ii) Cad é a chiallaíonn an téarma **ídiú acmhainní**?

____

____

____

____ [2]

www.StudentBounty.com

(iii) Ag baint úsáid as **Fíor 3**, déan cur síos agus tabhair míniú ar an dóigh a bhfuil cur chuige inbhuanaithe á chur chun cinn sa Danmhairg maidir le húsáid fuinnimh.

[5]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

[Tiontaigh an leathanach

www.StudentBounty.com

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

2 **(a)** Déan staidéar ar **Fíor 4** a thaispeánann fógra do Choicís Chóirthrádala in 2010. Freagair na ceisteanna a leanann.

Táimid ag iarraidh ar bhreis agus milliún duine a bheith páirteach linn sa bhabhtáil mhór. Le linn choicís na Cóirthrádála, babhtáil na hearraí a cheannaíonn tú de ghnáth agus ceannaigh earraí Cóirthrádála amhail siúcra, éadaí, bananaí agus liathróidí peile, fiú!

© Fairtrade Foundation http://www.fairtrade.org.uk/thebigswap

Fíor 4

(i) Cad é a chiallaíonn an téarma **Cóirthrádáil**?

____

____

____

____ [2]

(ii) Sainaithin bia Cóirthrádála **amháin** ó **Fíor 4**.

____ [1]

www.StudentBounty.com

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

(iii) Luaigh ina iomláine buntáiste amháin do Thíortha i mBéal Forbartha (LEDCs) mar gheall ar Chóirthrádáil.

____

____

____

____

____

____ [3]

(b) Déan staidéar ar **Fíor 5** a ainmníonn cuid de na cineálacha cúnaimh atá ar fáil do Thíortha i mBéal Forbartha. Freagair na ceisteanna a leanann.

- Cúnamh Déthaobhach
- Cúnamh ó Eagraíochtaí Deonacha
- Cúnamh Sonraithe
- Cúnamh Iltaobhach

Fíor 5

(i) Roghnaigh **dhá** chineál cúnaimh ó **Fíor 5** agus cuir síos ar an dóigh a mbíonn gach ceann acu ag feidhmiú.

1. ____

____

____

____

____

____

2. ____

____

____

____

____

____ [6]

www.StudentBounty.com

(ii) Luaigh ina iomláine fáth **amháin** a dtugann Tíortha Forbartha (MEDCs) cúnamh do Thíortha i mBéal Forbartha (LEDCs).

[3]

(iii) Luaigh **3** mhíbhuntáiste a bheadh ag Tíortha i mBéal Forbartha mar gheall ar chúnamh.

1.

2.

3.

[3]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

www.StudentBounty.com

LEATHANACH BÁN

(Leanann na ceisteanna ar an chéad leathanach eile)

[Tiontaigh an leathanach

www.StudentBounty.com

(c) Déan staidéar ar **Fíor 6** agus **Tábla 2** a thaispeánann scaipghraf agus tábla a dhéanann comparáid idir OTN (GNP) agus an ráta Litearthachta do dheich dtír a ainmnítear sa tábla. Freagair na ceisteanna a leanann

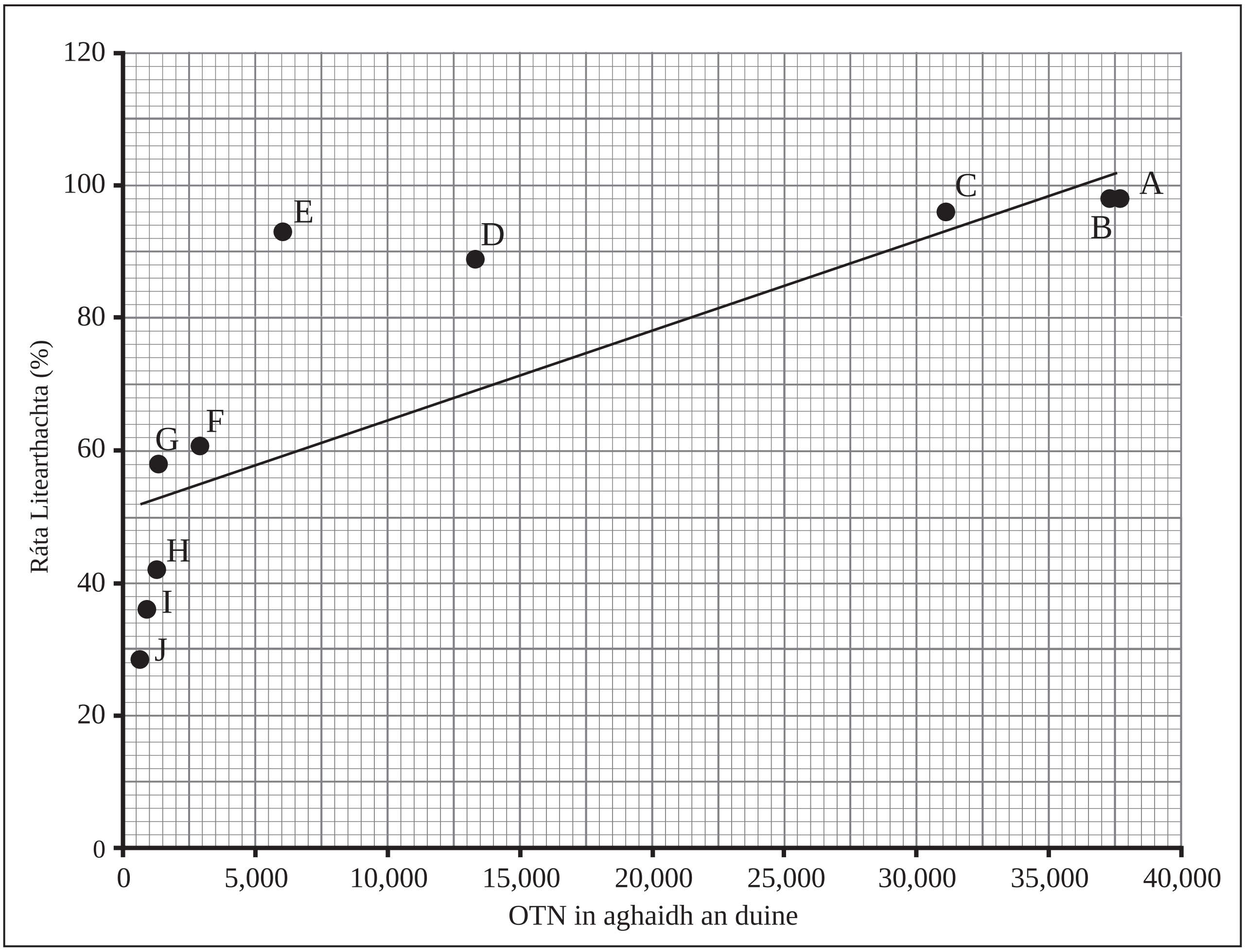

Foinse: An Príomhscrúdaitheoir

Fíor 6

Tábla 2

- Taispeánann an ráta litearthachta an céatadán de na daoine i dtír a bhfuil léamh agus scríobh acu.
- Cuireann OTN in aghaidh an duine in iúl cad é meántuilleamh bliantúil na ndaoine i dtír.

Litir ar an ghraf	**Tír**
A	An Ostair
B	Éire
C	An Spáinn
D	An Tuirc
E	An tSín
F	An India
G	Gána
H	An Ghaimbia
I	An Aetóip
J	An Nígir

www.StudentBounty.com

(i) Ainmnigh an tír in **Fíor 6** ina bhfuil an ráta litearthachta **is ísle**.

____ [1]

(ii) Cuir síos ar an ghaol idir OTN agus an Ráta Litearthachta a thaispeántar in **Fíor 6**.

____

____

____

____

____

____

____

____ [4]

(iii) Rangaigh an dá tháscaire ó **Fíor 6** mar tháscaire eacnamaíoch nó mar tháscaire sóisialta.

OTN = Táscaire ______________________

Ráta Litearthachta = Táscaire ______________________ [2]

(iv) Mínigh cad chuige a bhfuil sé tábhachtach go n-úsáidfí táscaire sóisialta agus táscaire eacnamaíoch araon le forbairt a thomhas.

____

____

____

____

____

____ [3]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

www.StudentBounty.com

(d) Déan staidéar ar **Fíor 7** a thaispeánann ceantar darb ainm Silicon Glen a roghnaigh cuid mhór tionscail ardteicneolaíochta le lonnú ann sa RA. Freagair na ceisteanna a leanann.

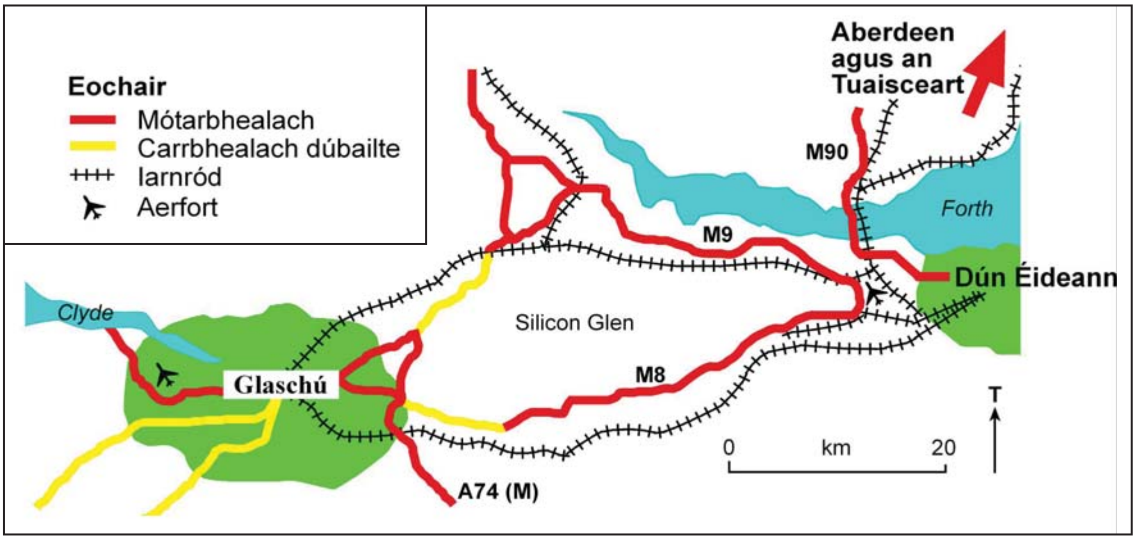

Figure from Complete Geography by Simon Chapman et al (OUP, 1998). Copyright © Oxford University Press 1998, reprinted by permission of Oxford University Press

Fíor 7

(i) Cad é an mótarbhealach a théann ó thuaidh ó Dhún Éideann?

____ [1]

(ii) Luaigh ina iomláine fáth **amháin** a meallfadh Silicon Glen tionscail ardteicneolaíochta.

____

____

____

____

____

____ [3]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

www.StudentBounty.com

(iii) Cad é a chiallaíonn an téarma **tionscal ardteicneolaíochta**?

____

____

____

____ [2]

(e) Ainmnigh corporáid trasnáisiúnta (CTN) **amháin** a ndearna tú staidéar uirthi agus luaigh ina n-iomláine **dhá** fháth ar aistrigh sí a gcuid monarchana ó Thír Fhorbartha go Tír i mBéal Forbartha.

Ainm na CTN ______________________

Fáthanna ar aistrigh sí

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

[6]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

www.StudentBounty.com

LEATHANACH BÁN

www.StudentBounty.com

Téama F: Lonnaíochtaí agus Athrú

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

3 **(a)** Déan staidéar ar shliocht na Suirbhéireachta Ordanáis de Durham i Sasana agus freagair na ceisteanna a leanann.

(i) Luaigh agus mínigh toisc **amháin** a mbeadh tionchar aici ar an chúis ar roghnaíodh an suíomh seo do Durham (GR 2742) an chéad uair.

Toisc ______________________________ [1]

____

____

____

____

____

______________________________ [3]

(ii) Luaigh an fad dronlíne ón áras Páirceála agus Taistil ag 307446 go dtí stáisiún na mbusanna agus na gcóistí i lár Durham ag 269426.

______________ km [2]

(iii) Luaigh fáth **amháin** ar suíomh maith é GR 3044 d'áis Páirceála agus Taistil.

____

____

____

______________________________ [2]

www.StudentBounty.com

(b) Déan staidéar ar **Fíor 8** a thugann eolas ar na háiseanna Páirceála agus Taisitil in Durham. Freagair an cheist a leanann.

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

Páirceáil agus Taistil
Belmont
(GR 3044)

Tógadh 3 shuíomh rathúla Páirceála agus Taistil ar imeall Durham in 2005.

D'úsáid 1.2 milliún duine an tseirbhís seo sa chéad 2 bhliain agus tá an líon seo ag dul i méid i gcónaí.

Tá 1000 áit páirceála ag na suíomhanna agus bíonn busanna ann go minic le daoine a thabhairt isteach go lár na cathrach 6 lá sa tseachtain.

Tá níos mó carrchlós gearrthéarmach costasach i lár na cathrach anois.

Tá sé beartaithe ag Comhairle Cathrach Durham cur le méid na gcarrchlós Páirceála agus Taistil le níos mó carranna a choinneáil agus 2 áis Páirceála agus Taistil nua a thógáil fosta i gceantair eile den chathair.

Tá an t-iompar in Durham níos inbhuanaithe anois mar gheall ar Pháirceáil agus Taistil.

© Oliver Dixon http://geograph.org.uk/photo/373392

Fíor 8

www.StudentBounty.com

(i) Mínigh cad é mar a chuidíonn na háiseanna Páirceála agus Taistil leis an trácht a éascú i lár Durham.

____

____

____

____

____

____ [3]

(ii) Mínigh cén dóigh ar cathair níos inbhuanaithe anois í Durham mar gheall ar na háiseanna Páirceála agus Taistil.

____

____

____

____

____

____ [3]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

www.StudentBounty.com

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

(iii) Cuir na lonnaíochtaí seo a leanas in ord a méide ag tosú leis an cheann is mó.

Durham (GR 2742) Sherburn (GR 3142)

Edmondsley (GR 2349) Sacriston (GR 2447)

Tábla 3

Rang-ord	Lonnaíocht
1	
2	
3	
4	

[4]

(iv) Luaigh an téarma a úsáidtear le cur síos ar lonnaíochtaí á gcur in ord a dtábhachta i gceantar ar leith.

____ [1]

(v) Comhlánaigh **Tábla 4** lena thaispeáint cad iad na seirbhísí atá ar fáil in Sacriston (GR 2447).

Tábla 4

Lonnaíocht	Oifig Phoist	Eaglais	Teach tábhairne	2 bhóthar nó níos mó	Busáras	Scoil	Ospidéal
Durham	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Sacriston	✓			✓			
Edmondsley	✓		✓	✓			

[3]

www.StudentBounty.com

(vi) Luaigh ina iomláine cad chuige a bhfuil comhathrú ann maidir le líon agus le héagsúlacht na seirbhísí sna lonnaíochtaí in **Tabla 4**.

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____ [5]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

www.StudentBounty.com

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

(c) Déan staidéar ar **Tábla 5** a thaispeánann an daonra uirbeach mar chéatadán den daonra iomlán in áiteanna difriúla. Freagair na ceisteanna a leanann.

Tábla 5

An Daonra Uirbeach mar Chéatadán den Daonra Iomlán			
	1950	**1990**	**2030 (measta)**
Tíortha Forbartha	55	73	84
Tíortha i mBéal Forbartha	18	33	56

© Tables from Geog GCSE by Anna King et al (OUP, 2006), copyright © Oxford University Press 2006, reprinted by permission of Oxford University Press.

(i) Déan comparáid ar an dóigh a bhfuil uirbiú ag athrú thar am mar a léirítear in **Tábla 5**.

____

____

____

____

____

____ [4]

(ii) Luaigh ina iomláine fáth **amháin** le huirbiú i dTíortha i mBéal Forbartha.

____

____

____

____

____

____ [3]

www.StudentBounty.com

(d) Táthar i ndiaidh cuid mhór de na ceantair lárchathracha a athfhorbairt agus a fheabhsú. Meas **dhá** bheart a úsáideadh le ceantar lárchathrach a ndearna tú staidéar air a fheabhsú.

Ainm an Cheantair Lárchathrach ______________________________

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____ [6]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

Caighdeán na cumarsáide scríofa

SEO DEIREADH AN SCRÚDPHÁIPÉIR

www.StudentBounty.com

Cuireadh isteach ar chead chun an t-ábhar cóipchirt uile a atáirgeadh.
I gcásanna áirithe is féidir nár éirigh le CCEA teagmháil a dhéanamh le húinéirí cóipchirt agus beidh sé sásta na hadmhálacha sin a fágadh ar lár a chur ina gceart amach anseo ach é a chur ar an eolas.

6277.09

www.StudentBounty.com